

Stát se musí připravit na nová bezpečnostní rizika spojená s obnovitelnými zdroji

6.12.2024 - | PROTEXT

„V případě Ruska šlo o závislost na plynu. V případě Číny jde o závislost na technologiích a miliardách levně vyrobených součástek. Ve snaze zbavit se závislosti na ruském plynu se při rozvoji obnovitelných zdrojů energie aktuálně vystavujeme rizikové závislosti na čínském průmyslu. Naše budoucnost musí být udržitelná nejen z ekologického a ekonomického pohledu, ale i z toho bezpečnostního,” popsal ve svém online vystoupení situaci vládní koordinátor strategické komunikace státu Otakar Foltýn.

Náměstek ředitele **Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB) Tomáš Krejčí** upozornil na bezpečnostní slabiny solárních elektráren. Především se neobejdou bez součástek připojených na internet, které na fotovoltaiických elektrárnách sbírají data. Rizikové jsou i aktualizace softwaru, které většina malých provozovatelů automaticky přijímá. Hackerské útoky na větší množství menších nedostatečně chráněných solárních elektráren přitom mohou způsobit výpadky dodávek elektřiny s vážnými důsledky pro ekonomiku a celou společnost.

„Nechci, aby to vyznělo, že jsme proti obnovitelným zdrojům energie. Jenom jsme se zaměřili na to, že decentralizovaných zdrojů začne přibývat. A až jich bude opravdu hodně, budou společně schopny ovlivnit celou soustavu. My potřebujeme být připraveni,” předznamenal Krejčí.

Nejběžnější riziko podle něj představují dálkově ovládané střídače převádějící stejnosměrný proud ze solárních panelů na střídavý. *„Máme panel vyrábějící elektřinu, ta vstupuje do přenosové soustavy. Máme chytrou součástku, která je schopná panel buď vypnout nebo zapnout. A tuhle součástku ovládá někdo třetí. A abychom tu rovnici měli kompletní, ten třetí je nejčastěji výrobce z Čínské lidové republiky,”* dodal náměstek ředitele NÚKIB.

Podle zjištění expertní skupiny Frank Bold, která spolu s think tankem Evropské hodnoty analyzovala české i mezinárodních předpisy (celá analýza je dostupná po registraci), současná právní úprava opomíjí kybernetická rizika u malých producentů a zaměřuje se pouze na největší výrobce elektřiny z obnovitelných zdrojů s výkonem nad 100 megawattů. To by do budoucna mohlo představovat zásadní problém.

Jak upozornil **Petr Klimek, manažer SolarEdge**, Evropa tato rizika podcenila: *„Státy geograficky blíž Rusku se z historie víc poučily, a proto i aktuální nebezpečí z Číny vnímají trošičku intenzivněji než my. Hodně se jím zabývají i Spojené státy a Austrálie, protože také mají v síti víc než 60 % čínských technologií. Tam běží legislativa na plné obrátky, Evropa zatím trošku váhá, ale některé státy v Evropské unii už to řeší. Solární elektrárny jsou dnes prakticky kritická infrastruktura, obnovitelné zdroje dneska tvoří minimálně 10 % výroby v Evropě.”*

„Jak je tedy možné rizikům předcházet?” ptal se v diskuzi Jakub Janda, výkonný ředitel Bezpečnostního centra Evropské hodnoty.

Podle **ředitele Státního fondu životního prostředí Petra Valdmana** je i přes zdoluhavý proces nezbytné systémové legislativní řešení. *„Vždycky se děším, aby se nevolila nějaká kvazi-regulace přes dotace. Aby se neřeklo, toto budeme dotovat, protože to je evropské, toto nebudeme dotovat, protože to je čínské. Nemyslím, že to je dobrá cesta,”* vysvětlil Valdman, podle kterého by se regulace měla vztahovat na celý výrobek a ten by měl být bezpečný sám o sobě. *„Jinak problém*

nezmizí, pouze se zmenší. Takže za mě legislativní nástroj. Stejně jako umíme regulovat v zákoně o veřejných zakázkách uhlíkovou stopu a dokážeme zvýhodňovat dodavatele, který nám to přiveze z kratší vzdálenosti, tak bychom měli dokázat nastavit i regulaci v tomto směru,” doplnil.

Naproti tomu **ředitel Solární asociace Jan Krčmář** by dotační cestu úplně nezavrhoval. „Možná jsou bonusy na komponenty z Evropy, podobně jako je zavedli v Rakousku, nějaká první cesta. Ale my hlavně potřebujeme si říct, že pokud nechceme součástky z Číny, musíme je začít vyrábět u nás. A pokud je chceme vyrábět u nás, tak tady musí být i továrny, musí tu být infrastruktura a musí tady být i ty obnovitelné zdroje, protože nemůžete v Evropě vyrábět panely a střídače za použití elektriny z uhlí. To prostě nejde.”

Důležitá je podle diskutujících i podpora aplikovaného výzkumu, který by přinesl vlastní technologická zlepšení, a také zpracování strategických evropských surovin pro výrobu součástek přímo v Evropě místo jejich prodeje.

ČTK Connect ke zprávě vydává obrazovou přílohu, která je k dispozici na adrese <https://www.protext.cz>.

<https://www.ceskenoviny.cz/tiskove/zpravy/stat-se-musi-pripravit-na-nova-bezpecnostni-rizika-spojen-a-s-obnovitelnymi-zdroji/2605475>